

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS MIGRACIJOS POLITIKOS GAIRIŲ ĮGYVENDINIMO

2022-07-14 Nr. NV-2052

Vilnius

Teikėjas. Vidaus reikalų ministerija.

Tikslas. Pateikti Vyriausybei migracijos politikos gairių įgyvendinimo 2021 metų ataskaitą.

Teisinis pagrindas. Vyriausybės 2014 m. sausio 22 d. nutarimas Nr. 79 „Dėl Lietuvos migracijos politikos gairių patvirtinimo“.

Esmė. Ataskaitoje pateikiami apibendrinti migracijos procesų stebėsenos duomenys, informacija apie 2021 m. vykdytas esmines priemones, rekomendacijos dėl Lietuvos migracijos politikos gairėse nustatytų migracijos politikos kryptių įgyvendinimo.

Bendrieji duomenys. 2022 m. pradžioje gyveno 2 795 tūkst. asmenų (0,03 proc. arba 700 gyventojų mažiau nei 2021 m. pr.).

Gyventojų skaičius mažėjo dėl natūralios gyventojų kaitos (gimusių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumo, 23 300 asmenimis).

Neto tarptautinė migracija teigiama – 7,5 tūkst. daugiau žmonių atvyko į Lietuvą, nei iš jos išvyko.

Daugėja Lietuvoje gyvenančių užsieniečių (2021 m. gyveno 100 187 užsieniečiai, daugiausia Ukrainos – 31 757, Baltarusijos Respublikos – 31 026, Rusijos Federacijos – 13 303 piliečiai).

Mažėja Lietuvoje gyvenančių asmenų be pilietybės (palyginti: 2018 m. – 3 074, 2021 m. – 2 499).

Emigracija ir grįžtamoji migracija. Nuo 2017 m. mažėjusi emigracija 2021 m. išaugo, emigravo 25 205 gyventojai (2020 m. – 23 103), iš jų Lietuvos Respublikos piliečių – 18 826 (2020 m. – 15 328).

Nuo 2018 m. auga į Lietuvą grįžtančių gyventi Lietuvos Respublikos piliečių skaičius: 2021 m. į Lietuvą grįžo gyventi 23 712 Lietuvos Respublikos piliečių, t. y. 14 proc. daugiau, nei 2020 m. (2020 m. – 20 804), daugiausia piliečių grįžo iš Jungtinės Karalystės (11 944, t. y. 50,4 proc. visų grįžusių).

Rekomenduojama prioritetinį dėmesį skirti priemonėms, prisidedančioms prie Lietuvoje gyvenančių piliečių grįžimo ir reintegracijos palengvinimo, ryšių su diaspora stiprinimo; pasirengimui 2024 m. referendumui dėl daugybinės pilietybės.

Imigracija. Palyginti su 2020 m., imigruojančių į Lietuvą užsieniečių sumažėjo 5,1 proc., 2021 m. į Lietuvą imigravo 21 146 užsieniečiai, daugiausia iš Baltarusijos Respublikos – 8 288 (2020 m. – 7 279), Ukrainos – 6 310 (2020 m. – 9 309) ir Rusijos Federacijos – 1 756 (2020 m. – 996). Daugiausia leidimų laikinai gyventi išduota užsieniečiams, ketinantiems dirbti Lietuvoje (daugiausia paslaugų, pramonės ir statybos sektoriuose). Išduota daugiau leidimų laikinai gyventi užsieniečiams, ketinantiems dirbti aukštos profesinės kvalifikacijos reikalaujantį darbą (mėlynųjų kortelių); 2021 m. išduoti 1 427 tokie leidimai, kai 2020 m. – 367 (augimas siejamas su verslo perkėlimo iš Baltarusijos Respublikos procesais).

Rekomenduojama tęsti valstybės ir darbo rinkos poreikius atitinkančią imigracijos politiką, stiprinti užsieniečių teisėto buvimo ir darbo Lietuvos Respublikoje kontrolę, migracijos procedūrų vykdymui plėtoti informacines sistemas.

Prieglobstis. 2021 m., palyginti su 2020 metų statistika, prieglobsčio prašytojų srautas padidėjo 1226,8 proc. (2021 m.– 4 259, 2020 m.– 321), o priimtų Migracijos departamento sprendimų dėl prašymų suteikti prieglobstį skaičius padidėjo 510,6 proc. (2021 m.– 3 786, 2020 m.– 620), susidūrus su nedemokratinio Baltarusijos Respublikos režimo vykdoma agresijos forma, pasireiškusia organizuotu migrantų gabenimu. Darbui su migrantais ir prieglobsčio prašytojais buvo sukurta mobiliųjų komandų, pasitelkta ES Prieglobsčio agentūra, Migracijos departamente darbui su

prieglobsčio prašytojais laikinai įsteigtos 56 pareigybės, įsteigti nauji užsieniečių registracijos centrai (Medininkų ir Kybartų), atidarytas naujas pabėgėlių priėmimo centras Vilniuje, Rukloje esančiame Pabėgėlių priėmimo centre išplėsti apgyvendinimo pajėgumai. 2021 m. Lietuva nuosekliai įgyvendino solidarumo su kitomis valstybėmis priemones ir perkėlė 33 asmenis: 12 – iš Italijos, 2 – iš Graikijos, 2 – iš Maltos, 17 – iš Etiopijos. 2021 m. rugpjūčio mėnesį dėl talibų perimtos Afganistano kontrolės Lietuva iš Afganistano evakavo asmenis, kuriems kilo grėsmė dėl jų ankstesnio bendradarbiavimo su Lietuvos kariuomene, ir jų šeimos narius (iš viso 179 asmenis). 2021 m. Baltarusijos Respublikoje tebesitęsiant politiniam persekiojimui daugėjo iš šios šalies atvykstančių prieglobsčio prašytojų (2020 m. – 81, 2021 m. – 260). **Rekomenduojama diegti efektyvesnę priėmimo ir apgyvendinimo sistemą, siekti efektyvių kovos su migrantų instrumentalizavimu priemonių ES mastu.**

Integracija. Lietuvoje vis dar neįdiegta vientisa trečiųjų šalių piliečių integracijos sistema.

Nepakanka nemokamų lietuvių kalbos kursų. Integracines priemones orientuoti į trečiųjų šalių piliečių nedarbo mažinimą (kalbos mokymas, kvalifikacijų pripažinimas, persikvalifikavimo paslaugos), integracijos į švietimo sistemą problemų sprendimą, didinti savivaldybių, bendruomenių ir darbdavių įsitraukimą padedant integruoti užsieniečius.

2021 m. žymiai padaugėjo trečiųjų šalių piliečių nelydimų nepilnamečių (2021 m. – 190, 2020 m. –3) ir šeimų su vaikais.

Rekomenduojama tobulinti integracijos modelį, kuriant bendrą integracijos sistemą.

Kova su neteisėta migracija. 2021 m. Lietuva kartu su kaimyninėmis šalimis susidūrė su Baltarusijos režimo organizuotais įvykiais, nulėmusiais drastišką neteisėtos migracijos srautų padidėjimą iš Baltarusijos Respublikos. 2021 m. buvo sulaikyti 4 339 asmenys, neteisėtai kirtę Lietuvos saugomą ES išorės sieną iš Baltarusijos Respublikos – daugiau kaip 60 kartų daugiau nei 2020 m. Dėl tokios situacijos iškilo papildomų iššūkių ne tik ES išorės sienų saugumui, bet ir vidaus saugumui bei prieglobsčio sistemos veikimui.

Dėl masinio užsieniečių antplūdžio Vyriausybė 2021 m. liepos 2 d. paskelbė valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, Seimas 2021 m. lapkričio 9 d. įvedė nepaprastąją padėtį.

Situacijai suvaldyti buvo imtasi priemonių, apimančių įvairių institucijų ir tarptautinių partnerių paramą, pakeistas teisinis reglamentavimas, susijęs su prieglobsčio procedūra, užsieniečių grąžinimu į kilmės šalis; imtasi fizinio barjero prie sienos su Baltarusijos Respublika statybos, tęsiamas valstybės sienos stebėjimo sistemų diegimas ir kt. Europos Komisija skyrė Lietuvai 37 mln. eurų neteisėtos migracijos krizei valdyti.

Rekomenduojama toliau stiprinti sienos apsaugą; grąžinti į kilmės šalis neteisėtai Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos valstybės sieną kirtusius užsieniečius (toliau skatinti jų savanorišką grįžimą ir ieškoti priverstinio grąžinimo galimybių).

Rekomenduojama plėtoti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, aktualiomis įgyvendinant grąžinimus ir kitas Lietuvos migracijos politikos kryptis.

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlome atsižvelgti į Lietuvos migracijos politikos kryptių įgyvendinimo ir migracijos procesų stebėsenos 2021 metų ataskaitą.

Ataskaitą pristatyti Vyriausybės pasitarime.

Viešojo valdymo grupės patarėja

Asta Klapatauskienė